

PARALLELLOPPDRAG

MULIGHETSSTUDIE FOR VIKESÅ SENTRUM BJERKREIM KOMMUNE

3RW ARKITEKTER & DRONNINGA LANDSKAP

Rapportstruktur

[1] [Beskrivelser]

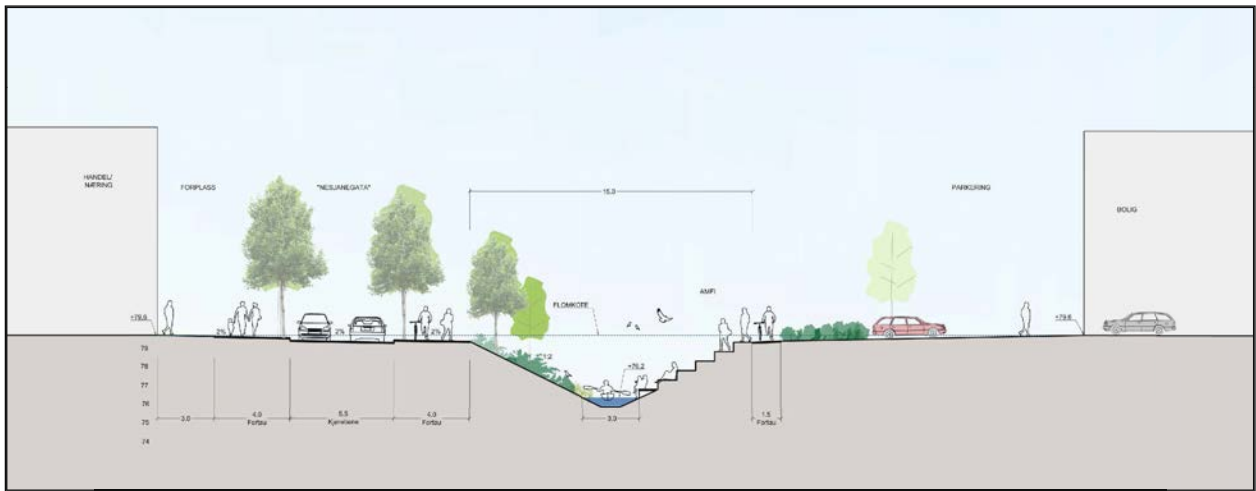
[2] [Analyser og registreringer]

[3] [Prosess]

[4] [Forslag]

[1] BESKRIVELSER

TILNÆRMING TIL OPPDRAGET

Bakgrunn og mål for parallelloppdraget

Parallelloppdraget bunner i prosessen med sentrumsplanen for Nesjane og Vikeså i Bjerkreim kommune. Prosessen er ansporet av positive forventninger for fremtiden særlig grunnet regional posisjonering som følge av ny infrastruktur.

Nesjane er i kommuneplan for Bjerkreim avsatt til sentrumsutvikling og utgjør kjerneområdet for både parallelloppdraget og den videre tettstedsutviklingen. Vikeså skal transformeres i retning av et bærekraftig sentrum – både sosialt, økologisk og økonomisk.

For Bjerkreim er det sentralt at et nytt sentrum har et stort preg av grønn og blå struktur og utvikles på en slik måte at vi skaper møteplasser der mennesker ønsker å være.

Målet er et bærekraftig løft av sentrum basert rundt handel, service, bo-muligheter og en sammenkobling av den langstrakte bygden med et særlig øye for myke trafikanters sikkerhet på strekket mellom sentrum og skoler, barnehage og fritidstilbud.

For at Vikeså skal styrke sin rolle i den regionale senterstrukturen er man avhengig av, og

bygger på, at Vikeså bruker regiontrafikken på E39 som vekstimpuls. Vikeså ligger ca. 20 minutter fra Ålgård, 20 fra Egersund, 30 fra Sandnes, og 45 minutter fra Stavanger.

Ny E39 vil gi kortere reisetid til arbeidsmarkeder noe som skaper en betydelig mulighet. Vikeså har et vesentlig potensial som hub for EV biler og framtidige EV transportmidler. Dette må ledes inn mot aktivitetsøke i sentrum med et mål om et konkurransefortrinn som utviklingsområde for butikker, boliger og kontorlandskap.

Vårt svar på utfordringene i Vikeså skal belyse utviklingspotensialet gjennom å klargjøre mulige grep for bebyggelse, basert på forutsetninger om flomsikring, strategier for mobilitet, blågrønn struktur og bærekraftig sentrumsutvikling.

SENTRUM

Innhold og lokalisering

Vikeså er administrasjonssenter i Bjerkreim kommune. Kommunen er lokalisert i regionen Dalane, ca. 5 mil sør for Stavanger, med bosetning konsentrert i og rundt tettstedene Vikeså og Bjerkreim.

Tettstedet Vikeså har ca. 1 000 innbyggere, og er kommunens tyngdepunkt for funksjoner innen kultur, tjenesteutvikling og næring - hovedsakelig etablert på flaten Nesjane mellom E39 og Svelavatnet.

Kommunen har et variert næringsliv innen bygg og anlegg og diverse produksjonsbedrifter. Bjerkreim er en stor vindkraft- og jordbrukskommune med lokal matproduksjon. Kommunen har også en vesentlig andel hytter. I tillegg er Vikeså et naturlig stoppested for hyttefolk på vei mot Sirdalsheiene.

Uterommene i Nesjane domineres av store, utflytende asfaltflater for utfartsparkering. Dette gjør at det er store avstander mellom funksjonene noe som genererer trafikk tett på bebyggelsen.

Vikeså sentrum inneholder i dag eksempelvis matbutikk, apotek, blomster- og interiørbutikk, COOP elektro, COOP byggmix,

Bondekompaniet, kommunehus, kulturskole, helsestasjon, kontorlokaler, trevarefabrikk, trelasthandel, misjonshus, to bensinstasjoner kafe, og videre mot nord frisør- og hudpleie, restaurant og omsorgssenter.

Naturen rundt Vikeså er rik og variert, med god tilgang på friluftsliv vinter- og sommer, med Svelavatnet som et naturlig midtpunkt tett på sentrum.

Lokaliseringen gjør at Nesjane ligger flomutsatt til. Dette er en utfordring for dagens struktur, men representerer også en stor mulighet knyttet til at tvinger frem en nytenking og restrukturering av sentrum. Utviklingen på Nesjane må baseres på en bærekraftig strategi hvor flomsikring er en katalysator.

HISTORISK UTVIKLING

Gamle strukturer og ny utfylling

Utviklingen av Vikeså har skjedd langs hovedveien, i flaten av dalen. Dagens bebyggelsesstruktur og lokalveinettet bygger på de opprinnelige ferdselsårene, men byggeområdene har spredd seg utover etter hvert som befolkningen har økt og nye funksjoner har kommet til.

Tyngden av dagens boligbebyggelse består hovedsakelig av frittliggende småhus med innslag av rekkehus lokalisert i litt avstand fra sentrum, tett på skole- og idrettsfunksjonene.

Ysteriet er den eldste bygningen på Nesjane og et historisk landemerke med pipen som et ikonisk element.

Selve Nesjane er et tidligere elvedelta som ble utfylt på 1970-tallet. Mange av dagens næringsbygg stammer fra denne tiden og er i hovedsak store og monofunksjonelle næringsbygg.

Nordover fra Nesjane går Vikesågata, som er den gamle sentrumsgata, som forbinder sentrum med bolig og skole-/idrettsområdet. Vikesågata har en mer småskala bebyggelse og fremstår som den naturlige landsbygaten med et lite men variert utvalg av tilbud rettet mot

lokalbefolkningen.

Gatetverrsnittet reflekterer gatens alder og er smalt og lite tilpasset dagens relativt store trafikkstrømmer.

HISTORISK UTVIKLING
1973 - 2019

Mulighetsstudie for Vikeså sentrum

Parallelloppdrag 2022

HISTORISK UTVIKLING

Ysteriet

UTVIKLINGSMULIGHETER

STRATEGISK OG TRINNVIS SENTRUMSUTVIKLING

Kommunen eier flere tomter på Nesjane blant annet som følge av noen strategiske oppkjøp. Det er ønskelig å bruke disse til å starte en sentrumsutvikling som kan gå trinnvis fremover mot en helhetlig løsning ettersom nye tomter blir tilgjengeliggjort.

Målet for den tidlige innsatsen er å bli attraktiv nok til å trekke til seg nye næringsaktører og videre utvikling i privat regi, men styrt av kommunen etter en helhetsplan for sentrum.

Sentrumsutviklingen må følge et forslag til en fremtidig gate- og byromstruktur med utbedrete eller nye forbindelser som knytter sentrum tettere sammen, og som kobler Nesjane bedre til resten av Vikeså.

Tettstedet preges av bilbruk. Det er bare en beskjeden andel av transporten som skjer i form av gåing, sykling og kollektivreiser. Dette skyldes trolig i høy grad at det mangler sammenhengende gang- og sykkelveinett mellom Nesjane og boligområdene nordover.

Hovedvegssystemet har E39 som ryggrad med tilhørende sideveier inn mot de ulike dalførene i kommunen. Ny E39 er under planlegging og vil gå gjennom

hele kommunen. Ny avkjørsel vil bli etablert inn mot Vikeså.

Bjerkreim kommune er en pendlerkommune, der mange reiser ut av kommunen for å jobbe. Kortere reisetider vil gjøre Vikeså enda mer attraktiv som boligkommune med tilgang til et utvidet arbeidsmarked. Som følge av dette bør boligtilbudet økes og gjøres mer mangfoldig.

LANDSKAPET

Identitet og utfordring

Vikesås identitet og rolle i regionen har sitt utgangspunkt i nærheten natur, jordbruk, matkultur, et aktivt friluftsliv, vindkraftproduksjon og hytteliv.

Jordvernhensyn er med på å styre utviklingen mot et fortettet og kompakt sentrum tettstedsutviklingen.

Landskapsrommet, med dalen, Svelavatnet og flomproblematikken som følger av dette, danner basis for videre utvikling av området. Vinklingen av dalføret og lokalisering av sentrum i dette gir også dels krevende solforhold og lokalklima å jobbe med.

Langs Svelavatnet er det etablert et parkområde med tursti, ulike aktivitetspunkter og en liten strand. Dette området strekker seg mot FN-parken sør i planområdet. Med unntak av den lille stranden er vannkanten lite tilgjengelig.

Det har lenge vært ønskelig å aktivisere naturen rundt Svelavatnet som del av stedsutviklingen med en tursti som rundløype rundt vannet.

Nærheten til Svelavatnet er en stor verdi for utviklingen, men også en utfordring med utgangspunkt i flomfaren.

Under flommen i 2015 stod hele sentrumsområdet under vann.

Fremtidig utvikling må ta utgangspunkt i etablering av funksjoner og bygg på flomsikker høyde på kote +79,5 moh. Den vedtatte strategien for dette er gradvis terrengheving i takt med utviklingen av sentrum. Dette krever en sentrumsstrategi som også må jobbe med omforming av landskapet i sentrum.

MÅL FOR MULIGHETSSTUDIEN

- **Mulighetsstudiet skal** frembringe konkrete løsningsforslag og utviklingsstrategier for utvikling av en bygningsmasse med blandet program.

- **Bygningsmassen skal** spille sammen med et inviterende torg, øvrige møteplasser, gaterom og landskap.

- **Offentlige funksjoner og tilbud** skal brukes for å gi drivkraft til utviklingen av et levende tettsted.

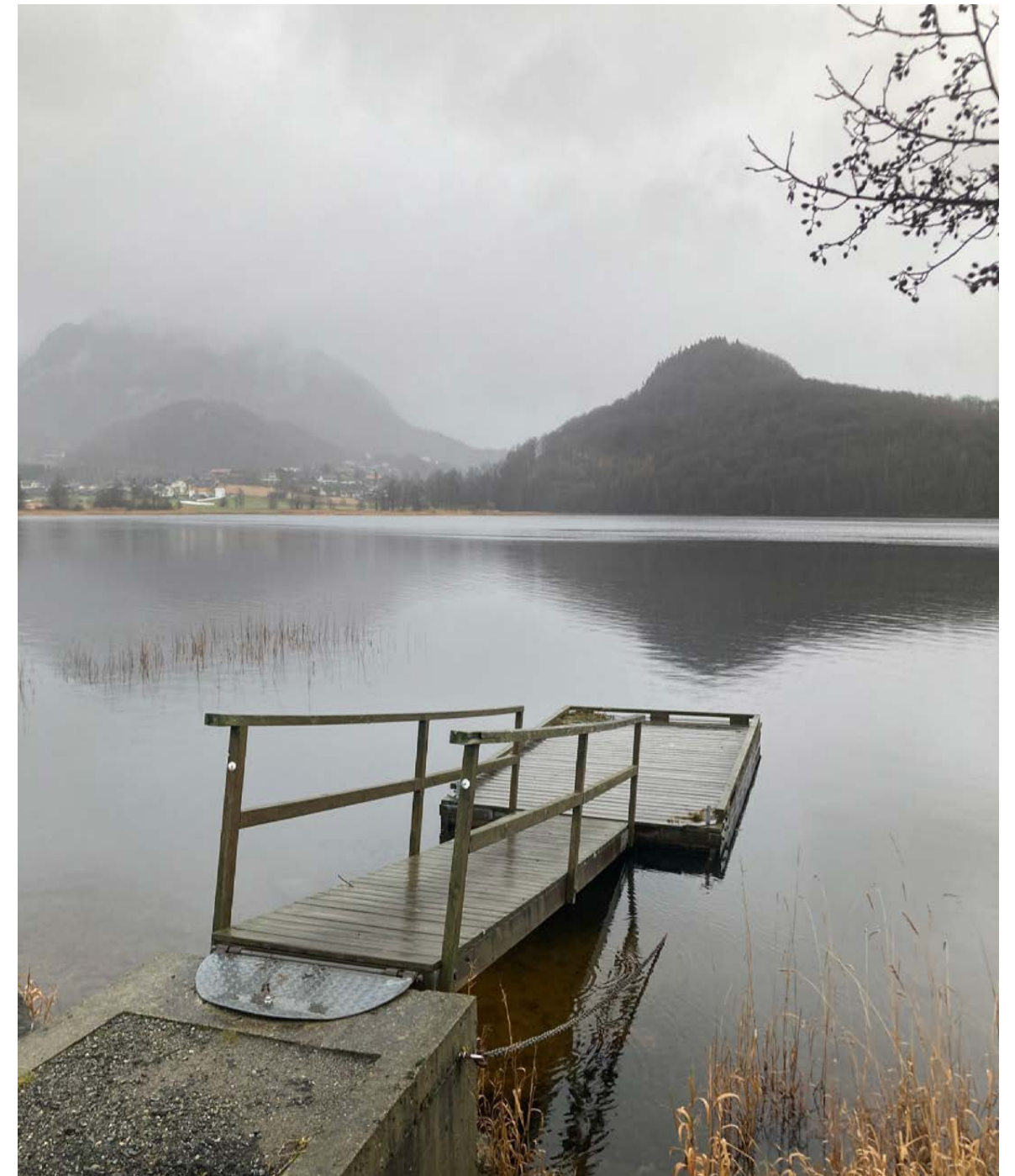
- **Mulighetsstudiet skal** innarbeide relevante muligheter for grønn mobilitet, og gi et helhetlig grep for oppgradert gate- og byromsstruktur i sentrum.

- **Det skal** legges til rette for reiseliv og turisme. Satsingen skal benyttes til identitetsgiving. Tilrettelegging for tilreisende skal søkes benyttet også som basis for lokal verdiskaping.

- **Overnattingstilbud skal** vurderes som del av dette.

- **Løsningene skal** gi en helhetlig flomsikringsstrategi for Nesjane som inkluderer både bebyggelse og landskap.

- **Dette må foregå gjennom** en trinnvis og langsiktig utvikling, med et tydelig blikk på utbyggingsøkonomi og gjennomførbarhet.

BÆREKRAFT

Sosial, miljømessig og økonomisk

Bærekraftig stedsutvikling forutsetter en tilnærming hvor både det sosiale, miljømessige og økonomiske integreres i et helhetlig konseptet for videre utvikling. Sentrum må gjøres til et godt sted for innbyggere og besøkende, naturen må ivaretas og det biologiske mangfoldet må styrkes, og utviklingen må bygge på en trinnvis utbygging med en fornuftig takt og eiendomsstruktur.

Bruk av eksisterende bygningsmasse er noe av det mest bærekraftige man kan gjøre i en sentrumsutvikling. Flomproblematikken gjør dette vanskelig på Nesjane. Dette utløser et krav til en utvikling som baseres på et lavest mulig klimaavtrykk av ny bebyggelse, men representerer også en mulighet til å utvikle sentrum formmessig til en tett og miljømessig kvalitetsrik sentrumsstruktur.

Sosialt

I en prosess der det handler om å sikre en bærekraftig utvikling er gode medvirkningsprosesser og registreringer påkrevd. Sosial bærekraft handler om å skape rammene for et sosialt liv som er inkluderende, mangfoldig, aktivt, og som gir muligheter for utvikling av fellesskap og sosiale relasjoner.

De fortettete sosiale relasjonene er

et sted sitt største aktivum. Marked og institusjonalisert velferd vil aldri kunne dekke alle et lokalsamfunns behov. Den sosiale kapitalen som ligger i fellesskapet er avgjørende for å utvikle samfunnet. Dette gir seg utslag i kjente størrelser som dugnad og frivillighet, men trolig er de mer usynlige effektene enda viktigere.

Tette sosiale relasjoner muliggjør stor grad av; deling av kunnskap, bytte av tjenester, motvirkning av ensomhet og isolasjon, hjelp, låning, følelse av tilhørighet, mening og verdighet. Dette er helt sentrale elementer for trivsel og overskudd til vårt engasjement med verden.

Møteplasser er en vesentlig faktor i utvikling av fellesskap, men møteplasser i seg selv, uten et videre innhold er sjelden effektive. Kritisk masse er nødvendig og folk må ha en grunn til å møtes der. Noe må skje. Om man kan koble seg på funksjoner som trekker mennesker, vil møteplassene få en drivkraft de ikke er i stand til å generere selv. Å samle slike elementer på et begrenset område er derfor helt nødvendig på et lite sted som Vikeså.

Miljømessig

Miljøet må ikke bare tas vare på, det må styrkes og regenereres. Etter lang tid med nedbygging

og inngripen i biotoper og leveområder for biologisk mangfold, må disse prosessene nå reverseres. De økologiske verdiene i Vikeså er først og fremst sentrert rundt vassdraget, vannet, strandsonen og våtområdene, samt de sørvestvendte liene rundt Fureknuten. Disse verdiene skal vi ivareta og styrke.

Strandsonen bør utvides og gjøres til et mer egnet habitat både for fisk, amfibier, fugler og mindre pattedyr. Vegetasjon og utforming av grensesnittet mellom vann og land må tilpasses dette. Stedegen vegetasjon er best egnet for å øke lokalt biologisk mangfold, den bør også tilpasses med flora som gir både ly og mat.

Det er ingen motsetning mellom å tilrettelegge en overgang mellom vann og land både for økt menneskelig bruk og økt biologisk mangfold dersom man bare gjør de rette valgene.

På et mer overordnet nivå skal forslaget redusere klimagassutslipp ved å legge til rette for mer effektiv grønn mobilitet. Selve arealstrategien med fortetting på allerede utbygde områder er også et vesentlig bidrag i arbeidet med å sikre mot nedbygging av natur- og jordbruksarealer.

Økonomisk

Den økonomiske dimensjonen ved bærekraftbegrepet har en sterkere tendens til å ivareta seg selv. Drivkreftene for dette er sterke. I forslaget er det likevel en rekke elementer som legger til rette for dette.

Fortetting er i utgangspunktet en måte å konsentrere masse på som legger til rette for effektiv drift av tjenester og infrastruktur. En robust løsning som åpner for rekkefølger som er robuste og som sikrer kontinuerlig drift av funksjoner, handel og tjenester er et vesentlig element i en økonomisk bærekraft.

Rekkefølger i utviklingen må også sikre et økonomisk grunnlag for opparbeiding av felleskvaliteter og allmenne formål. En helhetlig plan gjør det mulig å følge opp med tjenlige rekkefølgebestemmelser og eventuelt utbyggingsavtaler som sikrer opparbeiding. Kommunen bør likevel gå foran med å etablere deler av dette tidlig for å stimulere privat investeringslyst.

A scenic landscape featuring a calm lake in the foreground, a gravel area with a large, shallow, rusted metal fire pit, and a stone wall. In the background, there are bare trees, a small town with various buildings, and mountains under a cloudy sky.

[2] ANALYSER OG REGISTRERINGER

REGISTRERING OG ANALYSE

Stedets utforming

Landskapskarakter

Landskapet rundt Vikeså og Svelavatnet kan karakteriseres som et grunnlendt heilandskap preget av bratte bakker og nuter som reiser seg mot himmelen. Nesjane ligger i enden av Svelabekkens utløp, omgitt av et vakkert, beitepreget kulturlandskap som avgrenses av dagens E39.

Fureknuten naturreservat med bevaringsverdig eikeskog danner et karaktersterkt skogkledt nes ut i Svelavatnet mot øst. Elva Storå utmerker seg med høyreist svartorsumpskog i deltaet og gir et sterkt preg av urskog.

Svelavatnet har svært høy opplevelsesverdi i Vikeså. Innsjøen inngår i Bjerkreimsvassdraget, som har store naturverdier, men som også er flomutsatt.

Klima og solforhold

Nesjane ligger i bunnen av en øst-vestvendt dal, inntil vannet. Stedet preges av vind og trekk i dalretningen. På vinteren har stedet begrenset med sol på grunn av slagskyggen fra Råsafjellet i sør. Klimahensynet må tas med i utviklingen av Nesjane slik at det skapes gode, skjermede uteplasser.

Nordover langs Vikesågata og

ved Subagadå er det mer solrikt, og området ligger også skjermet for trekken i dalbunn. Herfra har man også flott utsikt over Svelavatnet.

Bilbasert med spredte

sentrumsfunksjoner Vikeså er i dag preget av at sentrumsfunksjonene ligger spredt. Det er ca. 2 km mellom Nesjane (med handel, kulturskole, rådhus etc.) og boligområdene rundt idrettsanlegg og skole i nordøst.

Det er lite tilrettelegging for myke trafikanter mellom disse områdene, og Vikeså er et bilbasert tettsted med spredte funksjoner.

Nesjane – flomutsatt område

Området Nesjane utgjøres av en utfyllt flate nede ved og ut mot Svelavatnet, der det tidligere var myrlendt. Store deler av Nesjane er flomutsatt. Alle bygninger bortsett fra COOP-bygget og deler av Ysteriet står i dag lavere enn den definert flomkoten (79,6 moh).

Utflytende, men med potensiale

Nesjane er i dag preget av bygninger uten en klar forbindelse med hverandre. Mellomrommene er hovedsakelig asfalterte parkeringsplasser eller utvendig lagring.

Bortsett fra bjørketrærne langs den indre gaten bærer mesteparten av vegetasjonen preg av å være noe tilfeldig plantet.

Parken mot Svelavatnet er tiltalende, men strandsonen er lite bearbeidet. Her er mange flotte trær og det er tilrettelagt for aktiviteter, men parken trenger en overordnet plan for å gjøre den mer innholdsrik og variert. Kontakten med vannet må forbedres.

TRAFIKKSITUASJON

Stedvis trange gatetverrsnitt

Paralleloppdrag 2022

GATEKARAKTER

Vikesågata

RIKT LANDSKAP

Ulike og distinkte soner

Paralleloppdrag 2022

LANDSKAPSØKOLOGI

Ivaretaking av flora og fauna

Sentrum er omkranset av store jordbruksareal, Svelavatnet, FN-parken, og deltalandskap ved Svelavatnet. Svelavatnet er et fredet vassdrag, ca. 77 m over havet som munner ut i Bjerkreimselva. Vikeså sentrum ligger nord for Svelavatnet.

Området rundt Fureknuten rommer en av de største sammenhengende eikeskogene i fylket og er i dag et naturreservat. Eikeskog er oftest svært artsrik, spesielt knyttet til insekter.

Gjennomgående langs hovedveien i Vikeså er det registret platanlønn (*Acer pseudoplatanus*), og ved elvedeltaet er det gjort registreringer på hagelupin (*Lupinus polyphyllus*) og høstberberis (*Berberis thunbergii*), alle fremmede arter som ikke bør få spre seg videre.

Tilrettelegging av parker, grønne lommer og strandsoner kan berike naturlige biotoper. De store jordbruksarealene, parker, vernet eikeskog og deltaområdene gir grunnlag for et godt artsmangfold og er møtested for det rike fuglelivet.

Parker, strandsonen og grøntområder i sentrumsområdet bør utformes med kvaliteter som ivaretar og øker artsmangfoldet. For å oppnå et rikere fauna

i Vikeså bør det legges til rette for planter som kan øke det biologiske mangfoldet i området. Busker og trær med bær, frukt og nøtter sikrer mat. Alle planter bør være av lokal genetisk opprinnelse hvis mulig for å unngå utvanning av lokale tilpasninger.

For å sikre en høy artsdiversitet langs vannkanten anbefales det å tilrettelegge for mindre vik, loner og utposinger som skjærer seg inn i strandlinjen. Lommene bør tilrettelegges med en størst mulig omkrets, det vil si ved å skape en bølgete kontur, for å øke habitatet for de arter som holder til langs vannkanten. Dette kan også gjøres i den planlagte kanalen gjennom sentrum.

Overgangen mellom vann og land, bør tilrettelegges med planter som gir gjemmesteder, ly og mat, og som er tilpasset den lokale floraen.

I området er det observert en rik fuglefauna. Både arter som er rødlistet og mer vanlige arter. Noen av de observerte artene er blant annet: dvergspett (*Dryobates minor*), vandrefalk (*Falco peregrinus*), vipe (*Vanellus vanellus*), tyrkerdue (*Streptopelia decaocto*), gråspurv (*Passer domesticus*), gjøk (*Cuculus canorus*), rødstilk (*Tringa totanus*), gråtrost (*Turdus pilaris*) og

heipiplerke (*Anthus pratensis*).

Noen av de truede artene som bør vies spesiell oppmerksomhet er: grønnfink (*Chloris chloris*), sandsvale (*Riparia riparia*), vaktel (*Coturnix coturnix*), gråmåke (*Larus argentatus*), vierspurv (*Emberiza rustica*) og vipe (*Vanellus vanellus*).

De fleste fugleartene er å finne i og rundt Vikeså sentrum og området bør derfor utformes med kvaliteter som opprettholder mangfoldet her. Eksempelvis kan dette være gress, urter, busker og trær som kan gi hekkeplasser, ly, samt føde (frø, bær og nøtter) sent på høsten.

I tillegg til dette er det observert kongeørn (*Aquila chrysaetos*), fiskeørn (*Pandion haliaetus*) og hubro (*Bubo bubo*) i området. Disse er ikke å finne i sentrum, men er likevel delvis avhengig av det som skjer med faunaen rundt sentrum.

GRØNNFINK
Chloris chloris

GJØK
cuculus canorus

GRÅMÅKE
Larus argentatus

SANDSVALE
Riparia riparia

GRÅSPURV
Passer domesticus

GRÅTROST
Turdus pilaris

HEIPIPLERKE
Anthus pratensis

DVERGSPETT
Dryobates minor

TYRKERDUE
Streptopelia decaocto

VAKTEL
Coturnix coturnix

KONGEØRN
Aquila chrysaetos

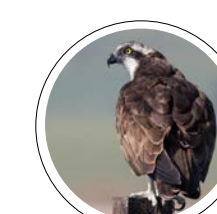
VANDREFALK
Falco peregrinus

VIERSPURV
Emberiza rustica

VIPE
Vanellus vanellus

FISKEØRN
Pandion haliaetus

[3] PROSESS

LOKAL MEDVIRKNING

Stedets identitet

Løsningsforslaget er utviklet basert på de medvirkningsprosesser og registreringer som er gjort på stedet.

Medvirkningsprosessene, som også inkluderer vurderingskomiteen, har vært omfattende og gitt et grundig og helhetlig bilde av behov, ønsker, eksisterende verdier og utfordringer. Innspillene fra medvirkningsprosessene er lagt til grunn for etablering av funksjoner og programmering av sentrum.

Den konkrete utformingen er utviklet med basis i opplevelsene og registreringene av landskapet og sentrum. Forslaget har tatt utgangspunkt i de stedegne kvalitetene og bygget videre på dem.

Stedetsidentitet utvikles i et samspill mellom det kultiverte landskapet og opplevelsen av dette. Et steds identitet handler ikke derfor først og fremst om det fysiske, men om hvordan det fysiske blir fortolket og meningsgitt. Dette skjer ikke subjektivt hos den enkelte, men som del av en felles forståelsesramme.

Tradisjon og historie spiller inn som et grunnlag for

identitetsgiving, men dette refortolkes og reforhandles kontinuerlig. Innspill fra befolkningen er dermed uerstattelig når det gjelder å forstå et sted.

Samtidig kan man lokalt bli blind for verdier og kvaliteter ved ens eget sted, og man kan kjøre seg fast i oppfatninger om utfordringer og løsninger. Her kommer blikket utenfra inn - fugleperspektivet.

Mulighetsstudien tilfører det nødvendige komparative perspektivet. Det er i møtet mellom disse perspektivene – eller forståelsene – at de skapende prosessene bak et løsningsforslag utkrystalliseres.

Dette gir det tvisynet som er nødvendig for å skape noe som er helt og holdent stedstilpasset og basert på stedets egne premisser, samtidig som det hever blikket, frigjør seg fra forutinntatte meninger og ikke blir sittende fast i det fortidige.

[4] FORSLAGET

GENERELL INTRODUKSJON

Løsningsforslaget gir et gjennomarbeidet konsept for hva, hvor og hvor mye som skal etableres. Det presenteres en klar strategi for volum, kvaliteter, rekkefølger og takt. Forslaget blir dermed både forutsigbart og fleksibelt. Dette gir en robust strategi for en langsiktig utvikling.

Forslaget baserer seg på en bruk av kommunale tomter som en premiss for utvikling og dermed en mulighet for å generere kvaliteter som kan trekke til seg privat investeringslyst. Utviklingstakten gir rom for flomsikring. Dette skjer i form av terrengheving tilpasset en utvikling der nødvendige funksjoner kan opprettholdes gjennom hele transformasjonsprosessen.

Forslaget gir et sentrum i menneskelig målestokk, oversiktlig og med kvaliteter som gjør det både attraktivt og trygt å oppholde seg der. Det er ikke noe som er så attraktivt og trygt som tilstedeværelse av andre mennesker. Med begrenset kritisk masse er det helt sentralt å konsentrere de viktigste elementene tett i sentrum slik forslaget viser.

Forslaget tilfører en anelig mengde boliger på Nesjane. Dette er nødvendig både for å generere liv i sentrum, men også for en arealbruk som balanserer

utviklingen mellom næring og bolig. Boligene kan egne seg både for eneboende, familier tidlig i etableringsfasen, og kanskje først og fremst for en aldersvennlig stedsutvikling. Det er jobbet aktivt med mikroklima i boligområdene for å møte utfordringer med sol, kulderas og rå luft.

Forslaget omformer deler av vegnettet. En sentral premiss er at dagens trase for E39 nedklassifiseres til en gate for lokal gjennomgangstrafikk. Dette fordrer utbedret kryss ned mot høybrekket i Vikesågata slik at det strekkes av Vikesågata som går fra Nesjane og opp kan trygges for myke trafikanter. Slik kan det også bli attraktivt for etablering av flere boliger og mindre handels- og serviceforetak. Dette suppleres med en gangvei i naturområdene langs elven som kobler turstien gjennom parken langs Svelavatnet med boligområdene i nord.

Kollektivpunkt, innfartsparkering og øvrige mobilitetsfunksjoner forutsettes etablert sentralt i sentrum med bussløypen som en sentralloop. Et stort helhetlig mobilitetspunkt frarådes i et sentrum som skal danne en helhetlig og tett struktur. Mobilitetsløsningene forutsettes lokalisert sentralt, men spredd utover.

Gaten gjennom Nesjane får

kvaliteter som en sentrumsgate med et kanalnett som tydeliggjør koblingen til vannet og som tilfører en kvalitet som får folk på gjennomreise til å stoppe opp. Dette sammen med etablering av sentrale, grønne siktlinjer binder sentrum sammen med kvalitetene i og langs Svelavatnet.

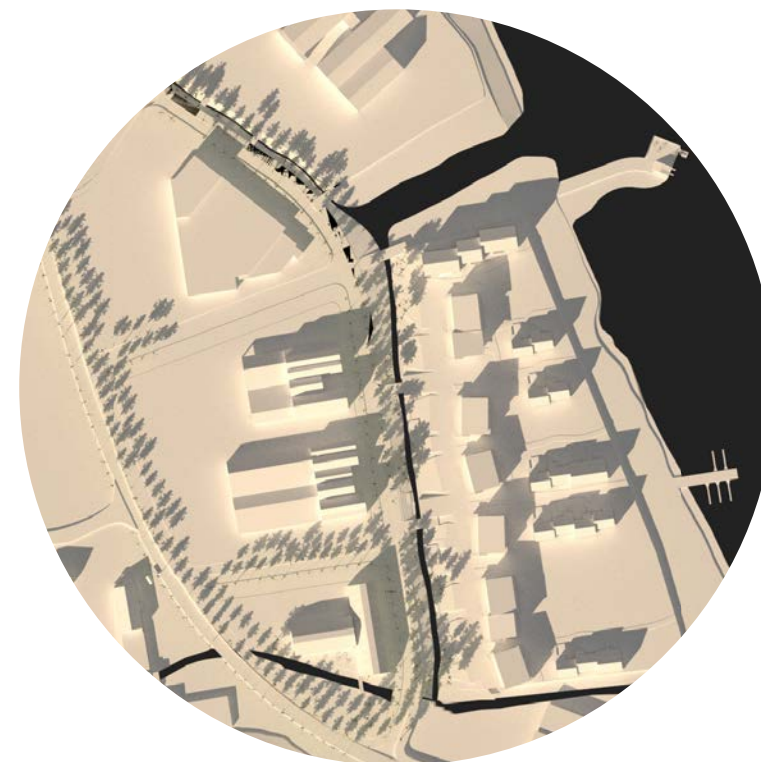
Det beholdes store mengder parkering i sentrum for å fasilitere handel knyttet til hytteturisme og tilreisende. Parkeringen struktureres bedre for å generere en tettere og mer tjenlig bebyggelsesstruktur.

Løsningsforslaget innehar kvaliteter som gjør at Nesjane kan bli attraktivt både som et stoppunkt også uavhengig av handel, og som en forlengelse av et handelsopphold. Kanalene, muligheter for turer langs vannet – og på vannet med kajakk/kano/ båtutleie - strand, molo, badstue er med på å gi stedet en karakter og posisjon som et regionalt besøksmål i seg selv.

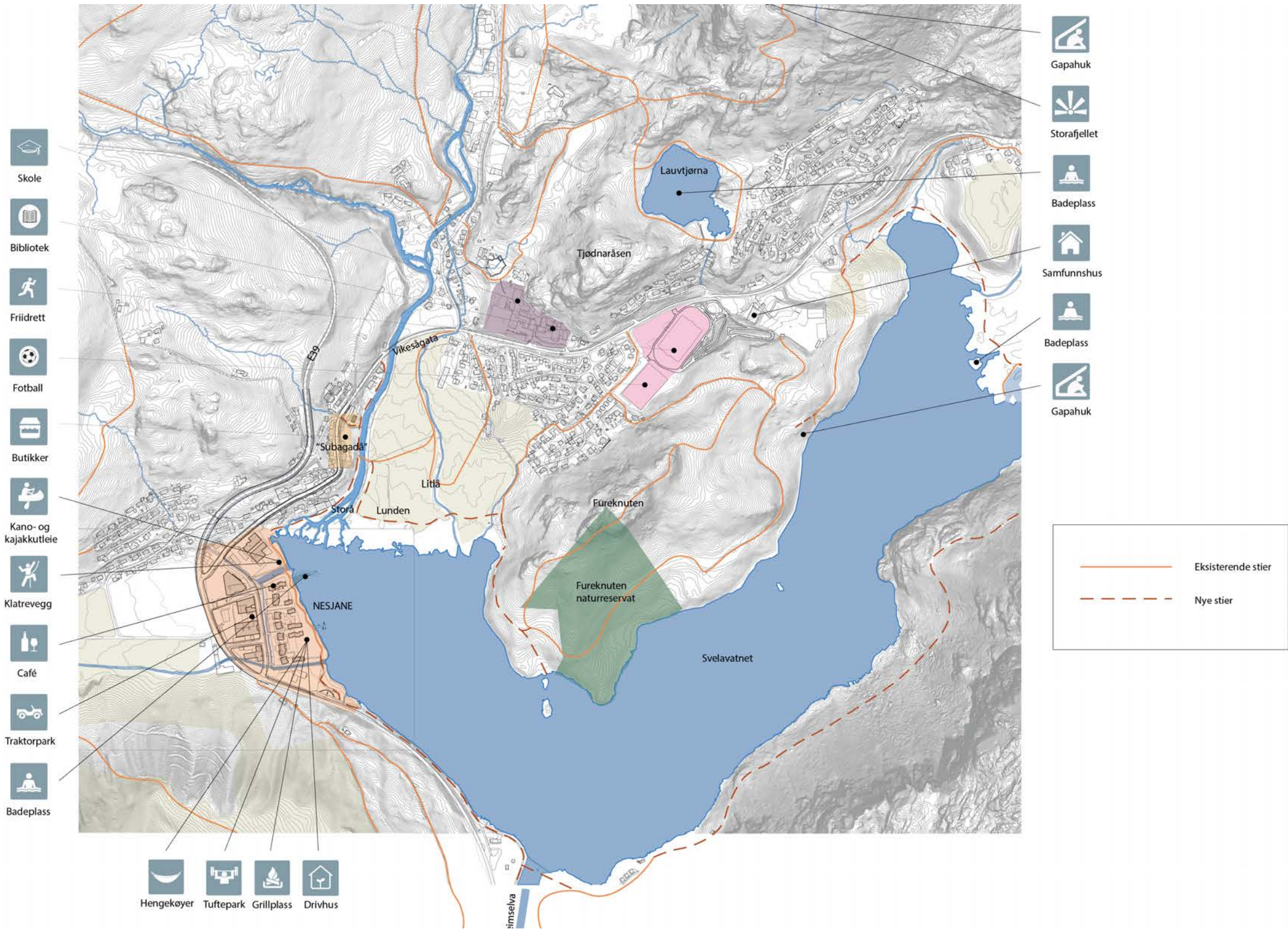
Det er lagt til rette for utvikling av varme senger i form av enkel Bed-&-Breakfast, hotell eller liknende. Dette lokaliseres til det gamle internatet, eller i de omsorgsboligene når disse reetableres nord for sentrum. Deler av Nesjane kan også få funksjon som midlertidig campingplass/ bobilparkering i påvente av

utvikling av tomtene.

Gjennomtenkte strategier for midlertidig bruk er helt sentralt for å opprettholde attraktivitet gjennom en lengre transformasjonsprosess. Aktivitetsområder og utvidet parkareal er andre midlertidige elementer som kan benyttes. I sistnevnte tilfelle bør disse programmeres og utvikles gjennom reelle samskipingsprosesser der alle innbyggere blir invitert inn i prosessen.

HELHETSPLAN

TORGET

Rådhusplassen

Møteplasser - torget

Det sentrale torget i Vikeså blir lokalisert foran det nye rådhuset i den gamle ysteribygningen. Torget blir hjertet i Vikeså sentrum.

Plassen utformes for å være et samlingspunkt som kan benyttes til ulike feiringer og markeringer, og vil kunne fungere som markeds plass og torg for salg av lokale produkter, utstillinger av landbruksmaskiner og annet knyttet til lokal mat- og landbruksproduksjon. For dette må deler av torget holdes åpent som en fleksibel flerbruks plass.

Åpenheten komplementeres med at de deler av torget som strekker seg mot vannet blir programmert tydeligere for mer aktiv bruk, og at randsonene får mer intime rom tilpasset de tidene hvor bruken er mindre, eller brukerne som trives med mindre åpen eksponering.

Aktiviteter bør tilpasses så bred bruk som mulig, men gjerne med et ekstra blikk mot ungdom, eksempelvis i form av skaterampe og klatrevegg. Der torget fortsetter mot vannet trappes det ned mot en nyanlagt kil og åpner for aktiviteter rettet mot vannet slik som kajakk, kano og SUP-brett, også utleie av slikt utstyr.

Eventuell utleie, sammen med markedsfunksjoner, vil også være

med på å trekke tilreisende inn mot plassen og gi denne et enda mer offentlig preg.

Øvrige attraktiviteter kan være utendørs utstilling av gamle traktorer som viser utviklingen innen landbruket, eventuelt i form av en samling lokale kjøretøy. Dette kan kobles mot et eventuelt bygdemuseum inne i det nye rådhuskomplekset. Et alternativ, eller tillegg, kan være en utstilling av landbruksmaskiner – noe som også kan plasseres mot og synlig fra dagens E39.

Torget skal kunne brukes hele året, men uansett utforming vil alle uterom i dette klimaet naturlig være mindre attraktive i et vått og kaldt vinterhalvår. Riktig belysning er første skritt både for bruk i mørketiden og opplevelse av trygghet.

Belysningen må vinkles slik at den ikke lyser opp vannet eller naturområder, og utføres i et lysspekter tilpasset aktiviteten. Utebelysningen har en stor innvirkning på biologisk mangfold. Det bør konsekvent benytte nedadrettet lys, og varme fargetemperaturer påvirker mindre negativt enn kalde, derfor bør det søkes å benytte fargetemperaturer mellom 2200K og 3000K.

Et annet moment for både attraktivitet og opplevelse av

trygghet er tilstrekkelig bruk. At de elementer som er med på å drive opp bruksfrekvensen plasseres tett på torget er en helt sentral suksessfaktor. At førsteetasjene i dette området aktiviseres så mye som mulig vil videre være medvirkende til både attraktivitet, kritisk masse og opplevelse av trygghet.

Innholdet i bygningsmassen som huser det nye rådhuset blir viktig. Her er det naturlig å tenke seg lokalisering av kulturskolen, videre vil elementer som ungdomsklubb – gjerne i kombinasjon med verksted og aktivitetssenter for eldre og øvrig lokalbefolkning – lokalhistorisk museum og relokalisering av biblioteket kan være aktuelle. Flere av disse aktivitetene genererer aktivitet utover ettermiddager og kvelder og drar folk til området.

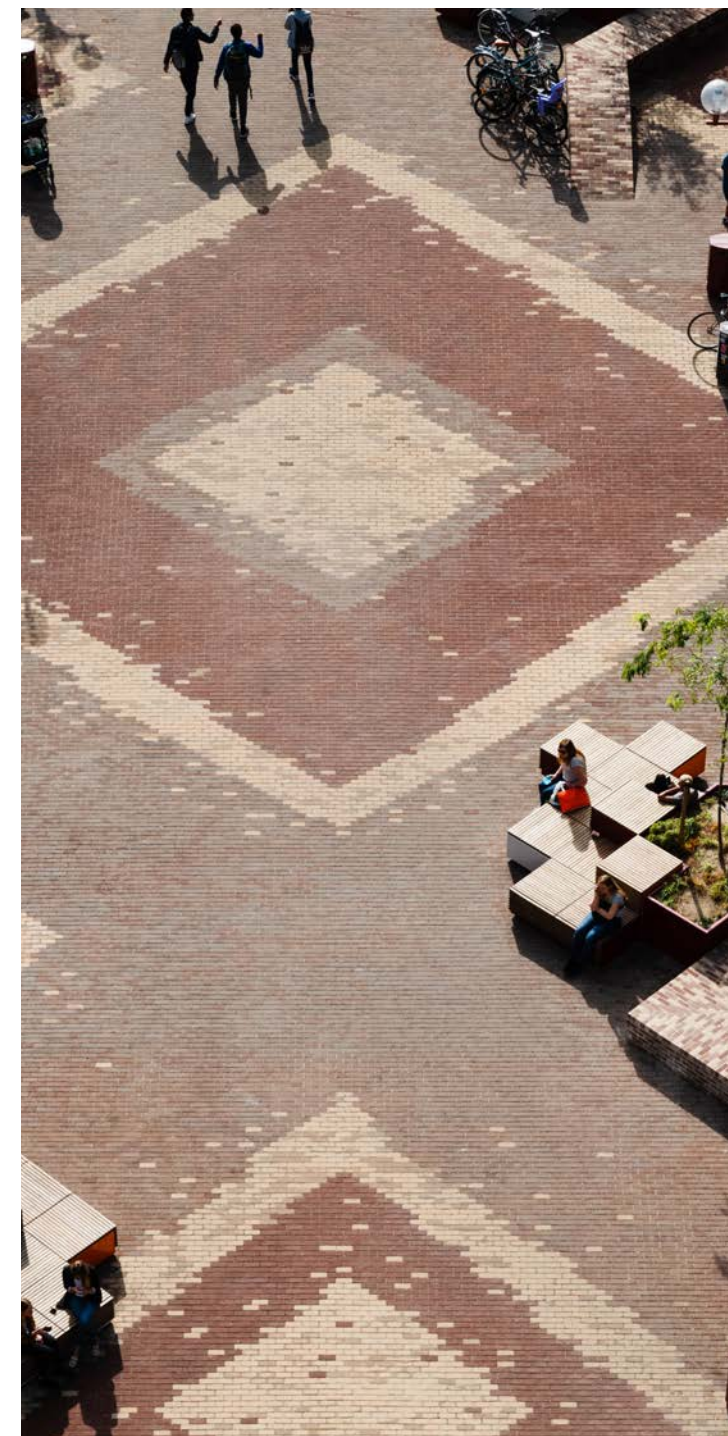
Torget rammes inn av beplantning på en måte som markerer det som en tydelig enhet, men som samtidig sikrer tilstrekkelig transparens slik at det ikke oppleves som avskjermet fra resten av sentrum. Vegetasjonen vil bidra til bedre lokalklima.

Torget er åpent ut mot sør og den nye kanalen. Plassering av bymøbler må tilpasses bruken av torget. Faste møbler lokaliseres i randsonen og mot sør og øst for å holde plassen åpen for

arrangementer. Faste møbler og installasjoner kan suppleres med flyttbare møbler. Dette er særlig relevant gjennom sommerhalvåret da bruken antakelig vil være større og det å sitte ned vil være mer attraktivt.

Torget er godt koblet på både parken langs Svelavatnet, gangveien mot boligområdene, Vikesågata, og kjernen av sentrum. Lokaliseringen gjør den til et naturlig sentrum i sentrum, og gir positive vekselvirkninger med de omkringliggende områder og funksjoner. Mindre og mer intime møteplasser er lokalisert langs kanalene, i parken og integrert i boligområdene. Dette danner et hierarkisk nettverk av møteplasser programmert for ulik funksjon og innhold.

Bygulvet på Tøyen torg

Hele Vikeså og innzoomet på Nesjane

LANDSKAPET

Vannskapet

Nesjane utvikles til et mer konsentrert og attraktivt landsbysenter som supplerer øvrige samfunnsfunksjoner i Vikeså. Dette gjøres ved å etablere en tydelig og funksjonell gatestruktur som gir visuell kontakt med Svelavatnet og heilandskapet rundt.

Svelavatnet føres inn i sentrum ved et sammenhengende kanalsystem som gir blågrønne, myke parkrom og følger gatesystemet. Nesjane blir ved dette en kanalby.

Gatenettet suppleres med nye, varierte gang- og sykkelvegforbindelser som binder Nesjane sammen med øvrige deler av Vikeså. I sentrum utvides strandparken og tilføres flere attraksjoner, ulike romligheter og grensesnittet mot Svelavatnet gjøres mer mangfoldig.

Grønnstruktur

Vegetasjonen har en rekke unike egenskaper: Gatetrærne rammer inn og forsterker utsiktsaksene, de løyer vinden, fordrøyer vannet og forbedrer lokalklimaet. Slanke, oppstammete gatetrær er ikke i konflikt med friskt og strukturerer gateløpene.

De nye plassene kan få frodighet ved hjelp av trær plantet i buketter eller lunder. Ulike plantearter vil gi variert preg til de ulike plassene. Plantene er levende vesener som

bringer inn en ny dimensjon i våre uterom. Trærne blir ofte gamle og kan dermed binde generasjonene sammen. De setter farge på årstidene og gir levevilkår for fugler, smådyr og insekter. De kan danne lokale severdigheter, som for eksempel ved intens blomstring om våren, fruktsetting på sensommeren, eller med flammende bladfarger på høsten.

Kanalby

Svelavatnet føres inn i kvartalstrukturen ved et sammenhengende kanalsystem med grønne bredder. Dette blir langstrakte, blågrønne parkrom der vannet er det samlende element. Kanalene er brede nok til at det kan padles gjennom dem.

Langs kanalene kan det legges til rette for både bruk og opphold, med stier, trapper, sitteamfi, brygger og klopper. Kanalene forteller også om vannstand og flom, slik at dette blir integrert i sentrum som et identitetsgivende element. Kanalsystemet med tilhørende parkanlegg vil bli den nye severdigheten som får folk til å stoppe i Vikeså og etablerer Vikeså som et naturlig besøksmål i regionen.

Strandparken utvides og berikes

Strandparken utvides i kanalbyen Nesjane. Nye grønne parkrom rundt kanalen har sammenheng med Svelavatnet og trekker Strandparken

inn til Nesjanegata. Boligene øst for Nesjanegata vil nærmest bli liggende i Strandparken. Gårdsrommene som dannes mellom de åpne boligkvartalene vil bli åpne og tilgjengelige, og ligge på samme nivå som resten av Strandparken. Strandparken er en «lavthengende frukt» som kan utgjøre et strakstiltak i sentrumsutviklingen.

I dag er strandkanten bratt og vannet lite tilgjengelig, bortsett fra på noen få punkter. I den nye situasjonen utvides strandsonen ved at vannet trekkes mer inn i sentrum med kanaler samt en ny Rådhuskil sør for Rådhuset. Vannkanten får en variasjon av ulike utforminger, som grønn bakke, sandstrand, brygge, trinn, ramper og kanter. En brygge ut i vannet tilrettelegger for småbåter.

Sentralt blir tilrettelegging av en ny lang pir/molo som strekker seg ut i Svelavatnet og skjermer en ny, sørvendt badestrand mot det kaldere ellevannet. På enden av piren foreslås etablert stupetårn og en flytende badstue som blir synlig fra ny E39 og som kan lyssettes i mørket.

Den stedegne vegetasjonen har et vakkert preg og bør inngå som en naturlig base i Strandparken. Eksempel er bjørk, osp, selje og svartor. Her er storvokste roser og kraftig eføy som også kan bli fine innslag i parken.

Parken kan bli en fin blanding av lokale planter og planter som har andre kvaliteter, slik at det blir rikt mangfold. Tilførsel av vegetasjon bør fokuseres rundt naturlig vegetasjon og gjerne med bær, nøtter og frø som gir matfat til en rik fuglefauna og mindre pattedyr.

Overvannshåndtering

Det forventes mer og hyppigere regn framover. Regnvannet behandles som en ressurs som inngår som en kvalitet i omgivelsene, snarere enn et problem man helst vil bli kvitt.

Ved å ha åpne, grønne arealer der vannet kan fordøyes og infiltreres på en naturlig måte, oppnår man mange kvaliteter, for både planter, dyr og mennesker. På Nesjane plasseres de nye byggene og de viktigste gatene over flomkoten, mens utearealene utformes med fall mot kanaler. Dette vil også bidra til å redusere høydeforskjellen ned til vannflaten.

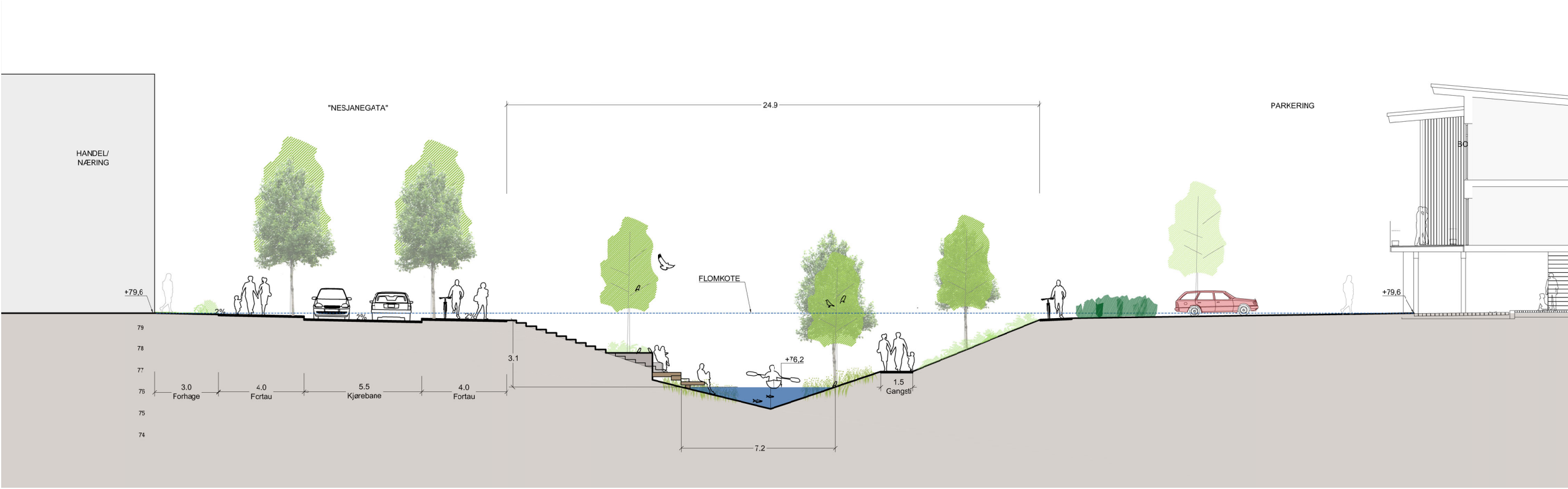
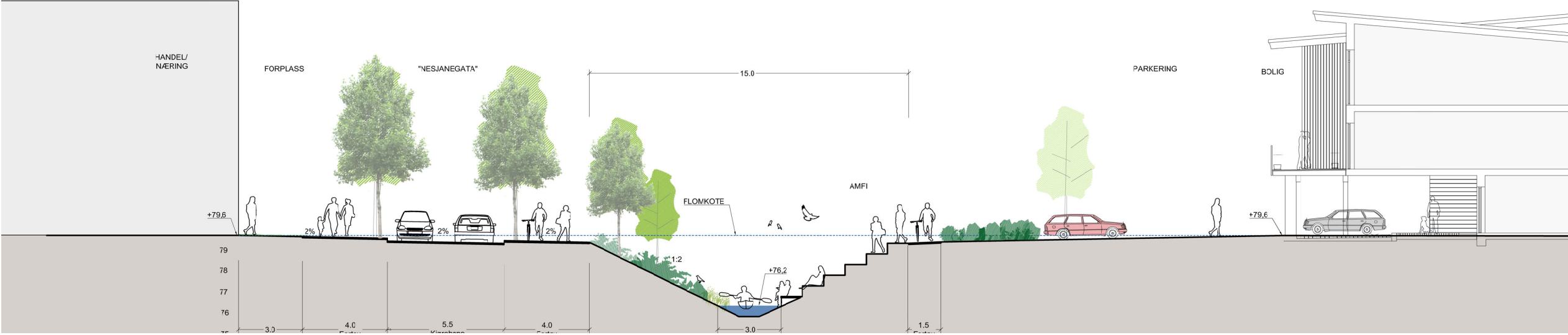
Kanalene vil fungere som en flom-måler, siden de er en del av Svelavatnet. Den varierende vannstanden vil bidra til at kanalrommene endrer karakter i takt med vær-situasjonen, og fremhever flomsituasjonene som en del av identiteten til Vikeså.

Det opparbeides et nett av grøfter langs gatene med forbindelse til kanalene. Når vannstanden er

høy, vil det kunne stå vann også i disse grøftene. Dette vil være en severdighet i Nesjane – men på en kontrollert måte.

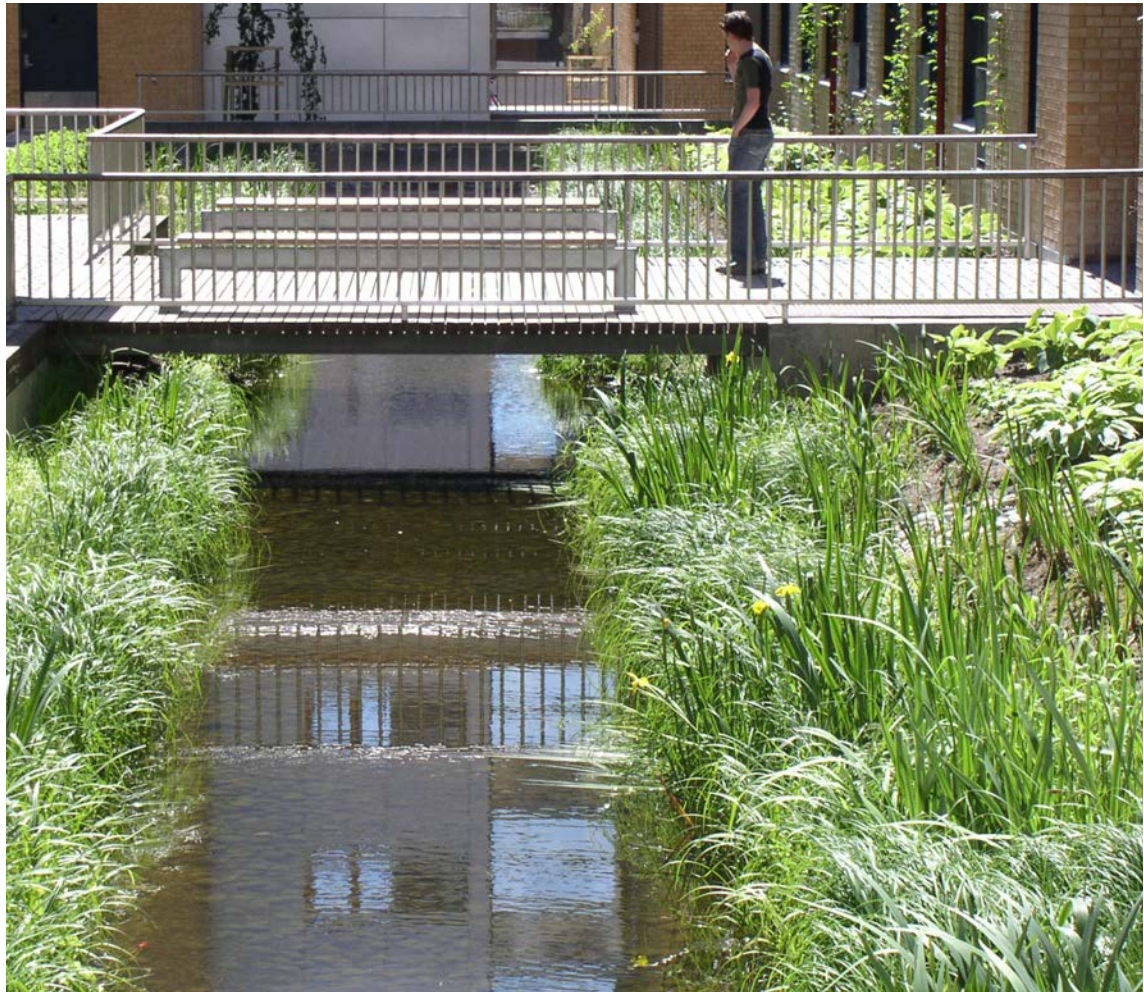
KANALSNITT

Smalt og bredt

REFERANSER KANALER

Kanalbyens vannskap

BEBYGGELSEN

Sentrering rundt torget

Ysteriet

Det gamle ysteriet huser kommuneadministrasjonen, men er ikke tiltenkt en funksjon som rådhus alene. De delene av ysteribygningene som har kvaliteter og som ligger flomsikkert blir bevart og supplert av ny bygningsmasse på flomsikkert nivå for effektiv bruk av tomten.

Volumene fylles med aktiviteter tilpasset området og som naturlig kan samlokaliseres i et flerfunksjonelt bygg. Kulturskole, ungdomsklubb, lokalhistorisk museum, aktivitetsrom, forsamlingsrom, m.m. Det nye rådhuset vil bli et historisk betinget, og historie bærende, landemerke i sentrum.

Publikumsrettet bebyggelse bør samles rundt rådhuset. COOP på andre siden av gaten ligger fast som den er, og er en naturlig attraktor i området. På andre siden av Rådhuskilen mot sør er det naturlig å tenke seg elementer med bevertning, småskala handel, service og eventuelt kontorer. Særlig i førsteetasjene vil slik virksomhet være sentralt. Oppover i etasjene kan boligformål vurderes.

Boliger

Boligområder er lokalisert ut mot vannet og parken øst for kanalen langs Nesjanegata. Disse områdene har naturlige kvaliteter i front mot vannet som kan integreres med

uteoppholdsarealene knyttet til boligene. Boligene er utformet som mindre volumer i en refortolket tradisjonell typologi og med en avtrappende byggehøyde fra tre til to etasjer mot vannet.

Parkering er hovedsakelig lagt ut mot kanalen og danner en buffer mellom det private og det offentlige. Noe parkering er integrert i boligkroppene. Boligene får gode kvaliteter og leilighetene er differensiert når det kommer til areal og utforming, noe som åpner for en differensiert beboermasse.

I perioder der eksisterende bebyggelse er fjernet, men før det etableres boliger bør tomtene få et midlertidig formål som bobilcamping, aktivitetsområder, park eller liknende. Dette er nødvendig for å opprettholde et attraktivt sentrum gjennom en lang transformasjonsprosess.

Handel og næring

På vestsiden av Nesjanegata og kanalen er det areal for større volumer tilpasset handel og næring. Tomtene her er store og fleksible. I første rekke bør man tenke seg en dominoeffekt der eksisterende virksomheter etableres på ledig tomt når timingen er rett. Slik kan nye bygg etableres flomsikkert, mens drift i det eksisterende opprettholdes.

Dette gir en robust og fleksibel

utvikling med flomsikring gjennom heving av terrenget suksessivt. God tilgang på tomter muliggjør dette samtidig som det vil være rom for nyetableringer.

Næringsbyggene kan få et varierende spekter av volumer, men bør gis en stedstilpasset utforming som bidrar til sentrum i fasadene som vender mot hovedgaten og offentlige byrom. Disse fasadene bør i så stor grad som mulig aktiviseres med vinduer og innganger. Hovedinnganger bør lokaliseres mot hovedgaten.

Funksjonsblanding i bygningsmassen kan være en fordel, men programmer som er rettet mot publikum bør dras så nært torget som mulig da det ikke er tilstrekkelig befolkningsmasse til å spre denne typen aktivitet for langt utover.

Besøksmål og nyetableringer

Muligheter for nyetableringer bør utnyttes for å tilføre program som er egnet til å få flere til å stoppe og besøke Vikeså. Dagens sentrum dekker stort sett det lokale behovet, men om nyetableringer trekker til seg besøkende, vil de også være attraktive for lokalbefolkning.

Man kan tenke på ulike etableringer som vil være gunstige, men erfaringsmessig er det svært vanskelig å styre dette. Den viktigste strategien er å ha ferdig regulerte

og tilrettelagte tomter tilgjengelig når den rette aktøren melder sin interesse.

Næring bør tilpasses et sentrum som også er et boligområde. Industri, lager og annen aktivitet som skaper ulemper eller ikke bidrar aktivt til sentrum må unngås. Handel er å foretrekke, men man kan også tenke seg at andre former for arbeidsplasser, gjerne de med flere ansatte, kan bidra positivt til sentrum også.

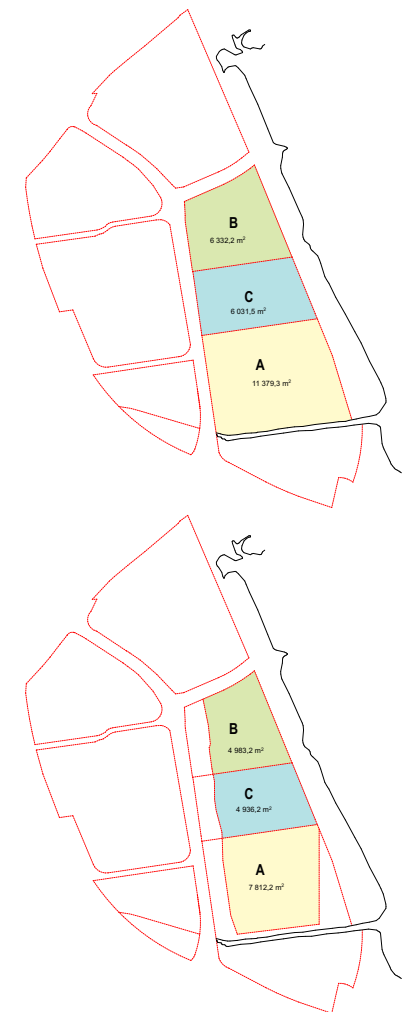
Utvikling i Vikesågata

For mindre handel og service representerer Vikesågata et naturlig etableringspunkt. Denne har karakter av en tradisjonell landsbygate med små lokaler egnet for enkel servering, service små butikker, brukthandler, etc.

Dagens omsorgssenter kan naturlig utvikles til boliger i form av leiligheter. Aldersvennlige boliger er nærliggende å tenke seg her. Anlegget, eller deler av anlegget, kan også egne seg til varme senger i form av et hotell, selvbetjente leiligheter eller Bed-&-Breakfast.

Den gamle internatbygningen har trolig bedre kvaliteter knyttet til overnatting og med gode muligheter for uteområder som kan gis kvaliteter som terrasse med gode solforhold og utsikt, gjerne i kombinasjon med uteservering eller liknende.

Både bygget og omgivelsene har visuelle kvaliteter som bør ivaretas selv om omfattende rehabilitering trolig vil være nødvendig. Alternativ bruk av internatet vil kunne være leiligheter, enten som et sameie eller som utleieenheter.

Opprinnelig og ny tomtestruktur og størrelser for boligområdene.

SOLSTUDIER

Sol på fasader og uteområder

09:00 21. MARS

12:00 21. MARS

15:00 21. MARS

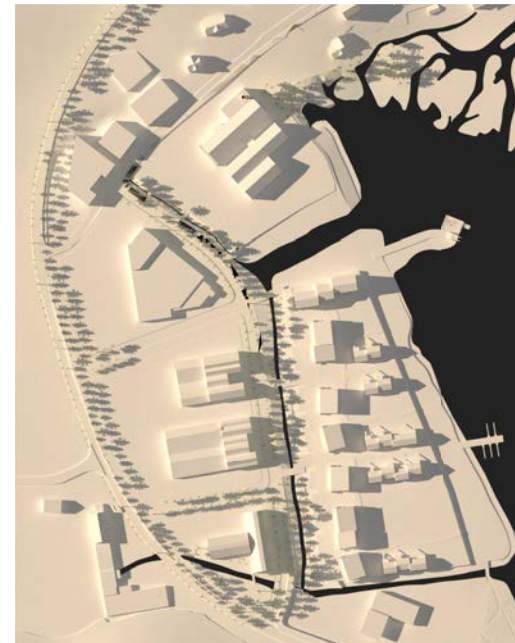
09:00 21. JUNI

12:00 21. JUNI

15:00 21. JUNI

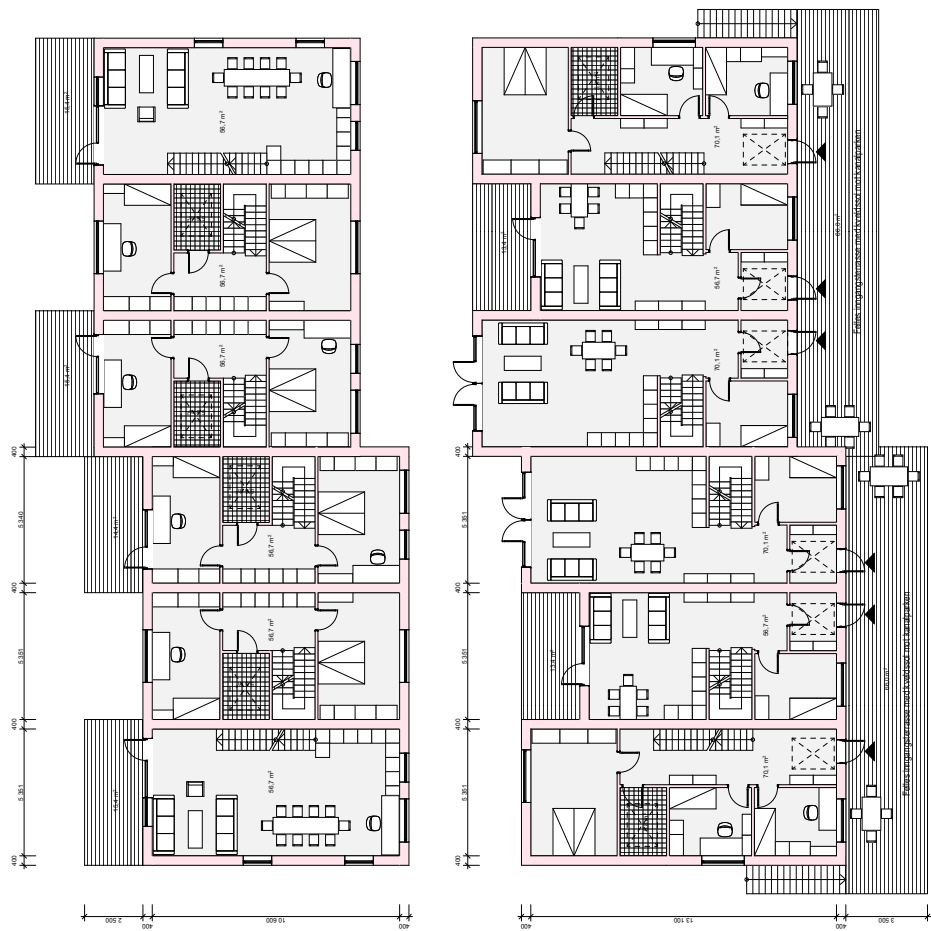

18:00 21. JUNI

BOLIGER

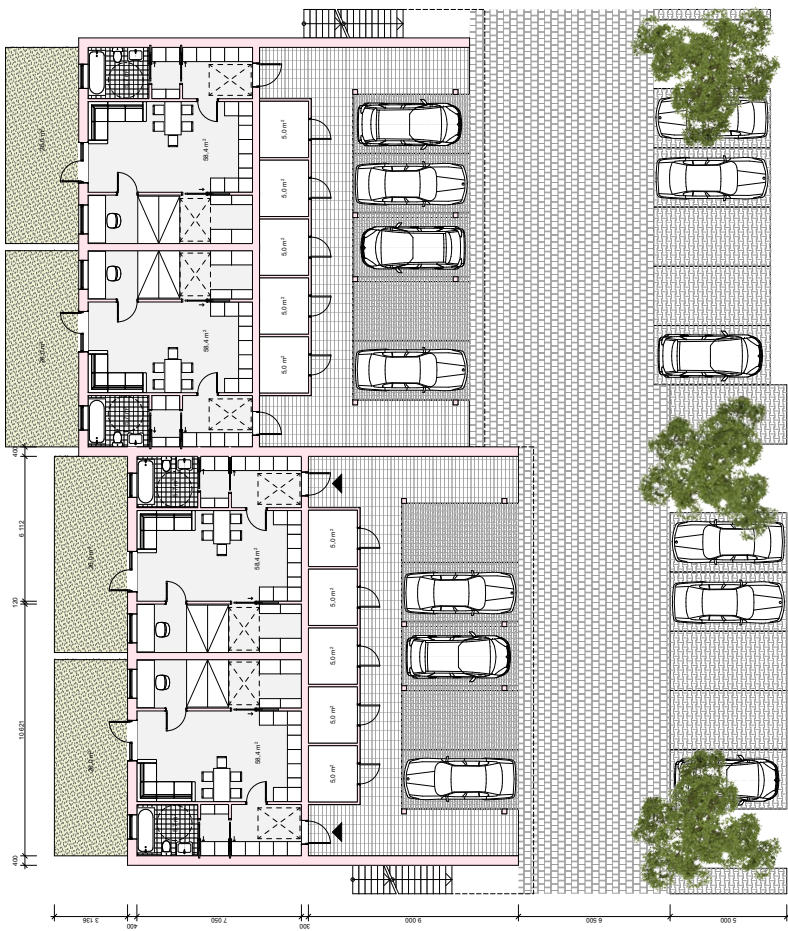
Plantegninger kanalhus og parkboliger

Kanalhus

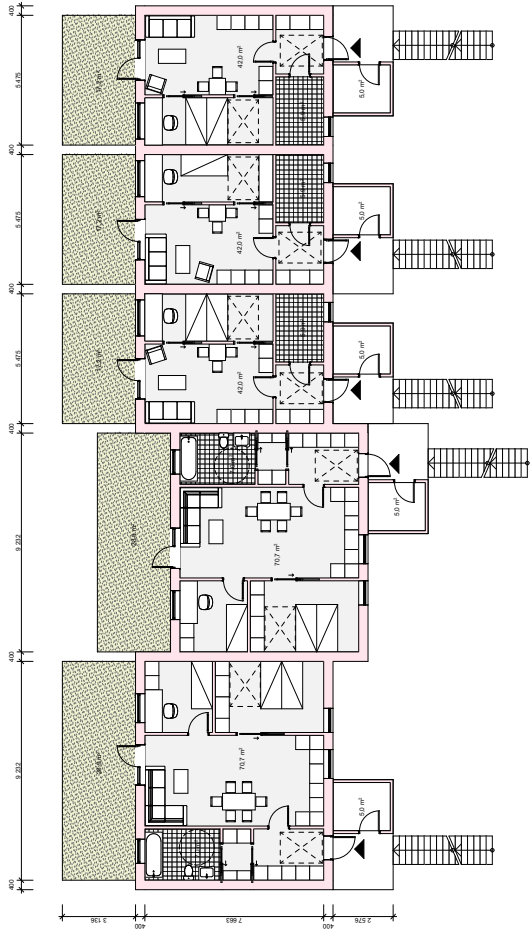
3. etg.

2. etg.

1. etg.

Parkboliger

1. og 2. etg.

REFERANSER BOLIGBYGG

Vandkunsten, S333, Haraldsheim

UTNYTTINGSGRAD

Utnytting fordelt på etasjer og tomt

Tomt	A	B	C
Tomtestørrelse ASIS	11 379	6 332	6 032
Avsatt til off. park	3 567	1 349	1 095
Byggeareal	7 812	4 983	4 937
BRA bygninger			
1. etg	Næringsareal	672	
	1 711	657	1 113
2. etg	1 275	966	833
3. etg	657	782	357
Sum	3 643	3 077	2 303

Antall	A	B	C
Antall boligenheter fra 42 - 127m2	34	24	20
Parkering pr. enhet 1,2 inkl. gjeste-P	41	29	24

Utnyttelsessgrad	A	B	C
BRA Bygninger	3 643	3 077	2 303
Parkering og tilkomst	994	563	711
Sum	4 637	3 640	3 014
% BRA - Utnyttelsesgrad	59	73	61

Uteområde	A	B	C
Felles uteoppholdsareal	5 428	2 210	2 585
Boenheter	41	23	26
50m2 pr. enhet	2 050	1 150	1 300
Krav sol uteoppholdsareal	1 025	575	650
Skygge kl. 15 - 21 mars	1 862	726	1 389
Solareal kl. 15 - 21 mars	3 566	1 484	1 196

Kvadratmeter i utbyggingsområdet	I dag - stipulert	Nytt
Rådhuset	2 289	1 907
Kultur / Rådhus		2 850
Bondekompaniet	832	2 169
Bjerkreim Trelast	2 467	2 780
Bjerkreim Kyrkjekontor	1 730	2 120
Maleren / Kontorer	1 388	
Nye Næringsareal		5 546
Sum	8 706	17 372

1. etasjer

2. etasjer

3. etasjer

REKKEFØLGER OG UTBYGGINGSØKONOMI

Økonomisk bærekraft

Forslaget baserer seg på at Nesjane skal kunne utvikles gjennom en organisk utvikling med en suksessiv utbygging av tomtene.

Løsningen er fleksibel og åpner for kontinuerlig drift gjennom flytteprosesser. Bedrifter flytter til ny tomt som etableres flomsikkert, og gammel tomt blir så klargjort for neste utbygging.

Rekkefølger og takt

Det kan være naturlig å begynne med rådhuset som flyttes til det gamle ysteriet. Opparbeidelse av ysteriet, torget foran og de tilhørende programmene i bygningsmassen vil være en katalysator og med på å drive opp investeringslysten. Det er naturlig at deler av kanalsystemet opparbeides som del av dette utviklingstrinnet.

Videreutvikling av kanalsystemet og de offentlige områdene kan knyttes til den øvrige tomteutviklingen gjennom rekkefølgebestemmelser og utbyggingsavtaler.

Flyttingen av rådhuset vil gjøre eksisterende rådhusomt åpnet for boligbebyggelse, eller eventuelt et midlertidig program frem til det blir aktuelt med boligbygging.

Boligfeltene er tilrettelagt for en etappevis utbygging der rådhusomt er tenkt som det første trinnet, og deretter tomtene for trelastlageret, og tilslutt den midtre

tomten. Rekkefølgen kan endres dersom forholdene tilsier det.

Næringsområdene kan utvikles i litt forskjellige rekkefølger, men det kan være naturlig med en flytting av Bondekompaniet til den kommunale tomt i midten av næringsbeltet tidlig i prosessen. Det vil også være fleksibilitet for nyetableringer når de enn måtte komme i prosessen. Tomten i nord med bensinstasjon med mer, kommer trolig sent i prosessen, men også her er det fleksibilitet.

Investeringslyst

Generelt vil det være opparbeidning av parken og de offentlige arealene som både skaper investeringslyst og som baner vei for øvrige formål. Forutsigbarhet knyttet til rekkefølge og ansvar for øvrig opparbeidelse vil være vesentlig for investorer som skal inn i området. Parkområdet langs Svelavatnet er et naturlig strakstiltak som kan etableres raskt og være en attraktor i en tidlig fase av transformasjonsprosessen.

Utviklingstrinnene visualisert. Rosa areal er flomutsatt. Røde bygg viser hvilke som viker plass for nybygg. Svarte bygg er nyetableringer.

MOBILITET

Hierarki av veier

Endring av E39

Dagens E39 nedgraderes til bygdevei og avgrenser bebyggelsesstrukturen mot vest. En tydelig og funksjonell gatestruktur gir visuell kontakt østover mot Svelavatnet og deler området inn i kvartaler.

Bygdeveien suppleres med langsgående gang- og sykkelvei. I nord kobles den til Møllebakken og fv503 for kjøring videre mot nordøst (Sirdalsheiene). Større kjøretøy og gjennomgangstrafikk bør ledes denne veien.

Gatestruktur

På Nesjane binder nye, tverrgående gater bygdeveien sammen med Nesjanegata og gir samtidig visuell kontakt med Svelavatnet.

Tverrgatene gir adkomst til mellomliggende kvartaler. Den eksisterende Nesjanegata beholdes i stor grad som i dag som sentral sambruksgate, men der gående og syklende gis prioritet.

I nord kobles den på Vikesågata videre til krysset med Møllebakken og Internatet. Vikesågata utformes med tosidig, beplantet fortau – et smalt fortau på innsiden og et bredt på utsiden, der det er utsikt over Svalavatnet. Stedvis utvides fortauet til små plassdannelser der det kan legges til rette for gatemøblering, beplantning, eller uteservering knyttet til kafeer, etc.

Nettverk for myke trafikanter

Løsningsforslaget gjør det mer attraktivt, trygt og enkelt å gå og å sykle, framfor å ta bilen. Et nettverk av nye veier, fortau og stier og klopper skaper et mangfold av nye turmuligheter på Nesjane og videre rundt Vikeså.

Det er mulig å få varierte korte og lange turer, og man kan komme seg mellom idrettsanlegget og Strandparken ved å benytte den nye turveien langs Storå.

De nye stiene byr på et mangfold av opplevelser og binder sammen nye områder. Planen om en turvei rundt Svelavatnet bør tas opp på nytt, men der man ivaretar muligheten for ferdsel på enkleste måte og med minst mulig inngrep.

Den overordnede landskapsplanen fungerer som et turkart med opplevelsesrike eksisterende og nye turveier.

Parkering

Den vestlige delen av Nesjane holdes av til parkeringsplasser. Herfra vil det være kort avstand til de ulike butikkene og næringsarealene, samtidig som de er godt synlig fra Bygdeveien.

Avstanden til Strandparken er ca. 150 m. Veien dit er logisk plassert og universelt utformet. Parkeringsarealet deles inn i lommer som beplantes med trær og

busker for å skape romdannelse. Parkeringsplassene kan utvikles etterhvert som behovet for parkering oppstår. Det legges opp til sykkelparkering ved alle sentrale plasser og møtepunkt. Boligparkering etableres ved boligene øst for kanalen.

Kollektiv

Det legges opp til en sentralt plassert «skysstasjon» der busser fra (nye) E39 benytter den nye gatestrukturen til et arealeffektiv kantstopp for av- og påstigning. Skysstasjonen er plassert sør for COOP-bygget.

Det er god plass til ventearealer på et utvidet fortau. Lokaliseringen sentralt på Nesjane gjør det mulig å benytte øvrige deler av sentrum og det det har å tilby ved lengre venteperioder.

Plasseringen gir også rom for å skjerme ventearealet og skape bedre lokalklimatiske forhold, i tillegg er det kort avstand til parkeringsområder som kan tjene som en type innfartsparkering ved overgang mellom transportformer.

Lokale busser ledes inn enten via tidligere E39 eller Vikesågata og benytter samme kantstopp. Knyttet til holdeplass for buss er det videre god plass til å etablere sykkelparkering samt andre lettere former for transportløsninger. Disse bør så langt som mulig integreres i

sentrum og ikke separeres ut som et selvstendig program.

Langtransport

Hvileplass for langtransportsjåfører ligger fremdeles ved dagens bensinstasjon i sør. Det er ikke tenkt ny løsning for dette. Lokaliseringen vil være tett på avkjøring fra ny E39 og vil være uheldig å trekke store kjøretøy nærmere inn mot sentrum.

MOBILITET

Diagram veier og buss

TURISME OG REISELIV

Regional posisjonering

Ett godt sentrum for lokalbefolkningen er det sentrale målet med løsningsforslaget. De kvalitetene som er lagt inn vil også gjøre stedet attraktivt som stoppested og som besøksmål i sin egen rett.

Kanalene vil utgjøre en opplevelse som få steder i regionen kan konkurrere med. Koblingen mot strandparken med nyetablert strand, molo, stupetårn og badstue vil forsterke dette. Utleie av kanoer, kajaker og SUP-brett gir tilreisende mulighet til selv å utforske vannet og nettverket av kanaler.

Moloen med stupetårn og en opplyst badstue i enden vil være synlig fra ny E39 og signalisere aktivitetene og kan bli et landemerke i regionen. Disse kvalitetene gir grunnlag for et utvidet handels- og bevertningstilbud. Nyetableringer også av større foretak kan følge i kjølvannet av dette.

Grunnlaget for overnattingstilbud vil også økes med en slik satsing på blågrønne aktivitetsrom. I en tidlig fase er det trolig bare marked for varme senger i enkel form som selvbetjente leiligheter a la Airbnb, hotell eller bed-&-breakfast. Startes denne prosessen vil det kunne føre til en spiraliserende effekt med feedbacksløyfer som virker selvforsterkende. Dette kan på sikt danne grunnlaget for større og mer betjente overnatningsløsninger. Grunnlaget ligger i kanalene og parken, det blir da maktpåliggende å sikre tidlig

utvikling av disse verdiene.

Satsing på reiseliv kan understøtte det lokale tilbudet og virke som en berikelse på lokalmiljøet i en tilpasset målestokk. Det bør likevel ikke være et mål om å utvikle reiselivet mot sentrum i for stor grad. Sterk tilstrømming av tilreisende kan virke fremmedgjørende på lokalbefolkningen og føre til så stor sesongvariasjon i bruksfrekvens at det får uheldige virkninger.

I utgangspunktet virker ikke dette som en overhengende problemstilling, men om forslaget realiseres kan det ha potensiale for å bli en vesentlig regional attraksjon – særlig med tanke på lokaliseringen som muliggjør Vikeså både som stoppested på reise og som besøksmål i sin egen rett.

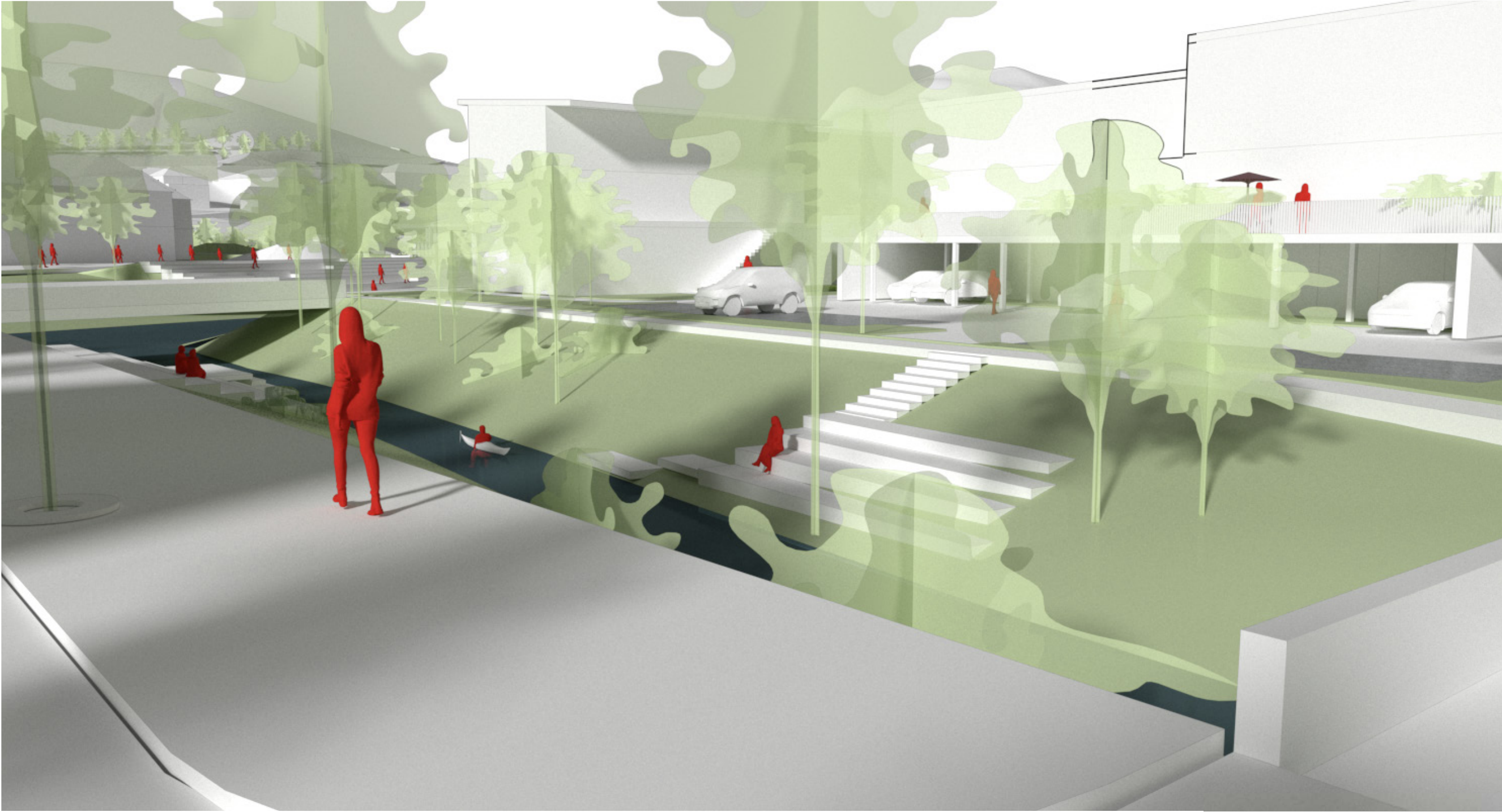
MODELLERT UTVIKLING

3D-modell av løsningsforslaget for sentrum

MODELLERT UTVIKLING

Perspektiv mot boligene over kanalen

Mulighetsstudie for Vikeså sentrum

Paralleloppdrag 2022